

Po karantino Kretingos muziejuje – aibė staigmenų

Aušrinė SINUŠAITĖ

Karantino metu „išsiilgęs“ lankytojų Kretingos muziejus pristato puokštę naujienų. Viena iš jų – „Dvaro istorijos ir kultūros“ ekspozicijoje pirmą kartą eksponuojamas Prano Gudyno centre restauruotas žakardinis kilimas, diptikas „Šaunusis riteris Maksimilianas grįžta iš Orley miesto. II“.

Kol kas dar vienas iš diptiko

Atėjus į muziejų galvoje sukasi mintys apie negirdėtą žodį „diptikas“. Žinau, kad diptikas yra du eksponatai, sudarantys vieną, bet kiek bežiūrėčiau į kilimą ant sienos jis nesidveji. Dairausi aplink – antro niekur nėra...

Po parodų erdves mane maloniai lydi muziejaus direktorės pavaduotoja vyriausioji fondų saugotoja Dalia Padrieženė ir viską išaiškina. Pasirodo, antrasis eksponatas dar neatvyko. Mat dėl karantino darbai užtruko, todėl kol kas ekspozicijoje – tik vienas kilimas. O antrasis pasirodyti turėtų birželį, tuomet ekspozicija bus pilna.

„Teberestauruojamas kilimas „pasakoja“, kaip riteris Maksimiljanas atvyksta į Orley miestą, o šis, jau kabantis pas mus – apie tai, kaip riteris grįžta iš šio miesto.“

Rankos mostelėjimu moteris parodo kilimų apačioje išaustus jų pavadinimus, apibūdinančius juose pasakojamą istoriją.

„Būtumėt pamačiusi tą kilimą ką tik gautą. Jis atrodė kaip skuduras, - kraipo galvą muziejininkė. - Patį kilimą gavome iš vienos klaipėdietės, Tatjanos Bogdanovos, dar 2016-ais metais. O pati Tatjana kilimą pirkė Peterburge, tuomečiame Leningrade iš vertybių kolekcininko. Bet po kažkiek laiko išdrėbė į rūsį. Mes važiuojame pas ją į namus, patys pasiėmėme“.

Beje, Kretingos muziejininkės iš pradžių galvojo, kad tai – gobelenas. Tačiau pasikalbėjusios su Lietuvos dailės akademijos profesore Ieva Kuiziniene ir Prano Gudyno restauravimo centro eksperte Dalia Valujevičiene – vis dėl to tai yra žakardiniai sieniniai kilimai, nežinomų XIX a. Vakarų Europos dirbtuvių meistrų darbai.

Restauracijai – daugiau nei 8 tūkst. eurų

Žakardas – sudėtinga audimo technika, pavadinta jos išradėjo ir prancūzų J. M. Jacquard vardu.

„Supratome, kad jie yra vertingi ir verti restauracijos, o tuomet ėmėmės darbų. Pirmiausia pradėjome nuo morfologinių ir mikrocheminių tyrimų. Pastarieji parodo, kokiomis spalvomis, raštais ir koku būdu buvo

dažytas kilimas. Kilimas ir dar labiau išblukęs“, - pasakoja D. Padrieženė.

Tyrimų metu paaiškėjo, kad audinys dažytas ne natūraliais dažais, o cheminiu būdu, dėl ko taip ir išbluko. Restauracijos darbai kainavo 8,3 tūkst. eurų. Dalį lėšų skyrė ir savivaldybė, ir kultūros taryba.

Muziejininkė paaiškina, kad kilimas pakabintas priešais įėjimą į grafo biblioteką neatsitiktinai, mat istoriniai šaltiniai byloja, kad kilimai kabėdavo bibliotekoje ar šalia bibliotekos.

„Antroji diptiko dalis „Šaunusis riteris Maksimiljanas atvyksta į Orley miestą“ iš restauravimo dirbtuvių turėtų sugrįžti šį birželį. Mat darbai užtrukę ir yra likę dar nedidelis lopinėlis, bet darbo yra net trims mėnesiams. Prie kilimo kruopščiai dirba dvi moterys, visi darbai atliekami rankomis“, - aiškina pašnekovė.

Muziejininkė atskleidžia, kad važiuodama pasiimti jau restauruotą pirmąjį kilimą, tuo pačiu į Vilnių nuvežė ir autentišką grafo Juozapo Tiškevičiaus kardą, kuris gulėjęs šalia jo palaikų. Prieš vežant kardas jau buvo minimaliai sutvirtintas restauratoriaus Dionyzo Varkalio. Baigtas restauruoti šis eksponatas Kretingos muziejuje gali pasirodyti dar iki metų pabaigos.

Muziejininkė paaiškina, kad didžioji dauguma naujų eksponatų nebūna iš karto eksponuojami, bet brangiai restauruojami specialistų. Kurios, beje, taip pat reikia rasti. Prireikia paieškoti ne vien profesionalių reitatorių, bet ir, kaip, pavyzdžiui, šio likimo atveju, atitinkamų siūlų. Taigi, muziejinės vertybės dar nueina ilgą kelią, kol pasiekia žiūrovų akis.

Netolima, bet vertinga praeitis

Taip pat muziejuje nuo šio mėnesio veikia nauja paroda „Netolimos praeitis (XX a. pirmos pusės) vaizdeliai“

Parodoje jaukią atmosferą kuria skirtingų kambarių ekspozicijos, ant manekenų kabantys to laikmečio rūbai. Čia galima pamatyti ir „smetoninę“ vestuvinę suknelę.

Paroda sukurta muziejininkių Nijolės Vasiliauskienės ir Nijo-

Naujasis Kretingos muziejaus eksponatas išaustas sudėtinga žakardo technika. Autorės nuotr.

lės Kalvienės iniciatyva.

Palydėdama mane iki parodų salės Dalia Padrieženė pasidalina ir pačios patirtimi: „Aš pradėjau dirbti muziejuje maždaug prieš keturiasdešimt metų. Prieš tai, kai atsimeinu savo vaikystę, aplink mane matyti rakandai atrodė niekuo neypatingi. Tai mano mamos, močiutės ir prosenelės daiktai,

išmetami.“

Nors ši paroda jau užpildyta, bet muziejininkė ragina kretingiškius neišmesti senųjų buitinių daiktų, ką dar turi užsilikusio, o atnešti į muziejų arba bent pasiskambinti.

„Nors jums taip ir neatrodo, bet galbūt tai bus vertinga“, - sako D. Padrieženė.

Ir šioje parodoje – ne nepažįs-

mes visi.

Muziejui ypač vertinga yra fiziškai apčiuopiama medžiaga – tai gali būti dienoraštyje fiksuojamos patirtys ir apmąstymai, kūrybos išraiška, daiktai, palengvinantys dabartinę gyvenimo realybę: improvizuotos kaukės, darbui iš namų reikalingi sprendimai, stipriai apribotą laisvalaikį praskaidrinančios

Naujasis Kretingos muziejaus eksponatas išaustas sudėtinga žakardo technika. Autorės nuotr.

o laikui bėgant daug daiktų ir išmečiau. Dabar likę tik atsiminimai. Ir tik pradėjusi čia dirbti, ypač rengiant šią parodą, kartu su kolegomis supratome, kad ne taip ir lengva atrasti 5-7-to dešimtmečių eksponatų. Nors laikas palyginti nesenas, praeitis netolima. Daugybė tokių yra baldų sukaptų malkoms. Kiek visko išmesta! Mes, lietuviai, nevertiname savo palikimo. O kiek žinau, yra, kas tokius senus baldus surenka ir brangiai pardavinėja užsienyje, o čia jie

tamųjų daiktai, o būtent kretingiškių ir pačių muziejininkų sunėsti. Vienas iš tokių – direktorės Vidos Kanapkienės vaikystės stalas.

Fiksuoja karantino istoriją

Taip pat Kretingos muziejus, jungdamasis prie Lietuvos Nacionalinio Muziejaus iniciatyvos, kviečia kretingiškius dalintis daiktais, kurie po daugelio metų pasakos apie COVID-19 istoriją, kurią šiuo metu išgyvename

priemonės, taip pat pavyzdžiai, kaip keitėsi moksleivių mokymosi procesas, kasdieniai mūsų veiksmai. Laukiame ir virtualios medžiagos: įrašų internetiniuose dienoraščiuose, skaitmeninių nuotraukų, vaizdo įrašų.

Iš žmonių gauta medžiaga bus sisteminama ir saugoma muziejuje, kol bus galima tvirtai pasakyti, kas taps eksponatu.

Daugiau informacijos t.saulys@kretingosmuziejus.lt